

DE POSTRIJDER

Abonnement

Gr. fr. per jaar. Een blad afzonderlijk 125 centimes. De abonnementen zijn vooraf betaalbaar. Aankondigingen 125 centimes per drukregel. Reklames, berichten en andere artikels voortaan of binnen in het blad: 1 fr. den drukregel.

DER PROVINCIE LIMBURG

Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.
De Postrijder verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en zaterdag.
Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, **grootte Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

TONGEREN. DEN 24 JANUARI.

In de zitting der kamer van gisteren woensdag werd er lezing gegeven van een voorstel der heeren Goblet, Janson, Callier, Lippens, Jottrand en Robert, *vragende dat er een nieuw parlementaire inkwest gedaan worde over de goederen bezeten door de geestelijke genootschappen in kloosters alsook over de inkomsten zullen vijftien leden der linkerzijd dit mooie werk beginnen. Het schoolenkwest heeft de goeuzen اپپت gegeven!*

Blijft te weten welk recht de geuzen hebben om de woningen in te dringen van menschen die vrije burgers zijn en alle burgerlijke rechten genieten, al dragen zij ook het geestelijk kleed.
Dit is een nieuwe en onbeschaamde aanranding tegen de kerk en den goudsmeest.

Een dief in de klem! Aan de statie te Eelen, bij M. Alfons Vander Donck, herbergier, dorchte sinds eenige dagen zekere Michel B., op daghuur. De baas vond dat zijn koren toch zoo bitter weinig opracht en kreeg kwaale vermoedens. Hij zegde zich ten loer op den s boren den. Rond middag bracht de vrouw B. aan haren man het noemmal in eenen korf; B. at den korf ledig, keek toen naar alle kanten rond of er geen onraad was en vulde den ledigen korf met graan; de huisvrouw B. wilde nu met haren goed gevulden korf huiswaarts keeren, doch de meester komt haar te gemoet en doet in hijzwezen van getuigen den korf ledigen.
De diefstal loochenen was onmogelijk; de waardige koppell B. kon met den ledigen korf en met een bezwaard geweten en geschandvleekten naam elders gaan.

Opgraving te Turnhout.

Turnhout, 23 januari.

Het was zeven ure en nog pikdonker; een dertigtal gendarmen vatten plaats aan het kerkhof.

De weg werd aan twee kanten afgesloten door vijf gendarmen te peerd aan elken kant.
Voor de poort stonden insgelijks zes gendarmen te peerd en een dozijn te voet.

Heel die toerusting is inderdaad nutteloos, en maakt de opgraving nog maar des te haatlijker omdat zij doet zien dat zij met dwang en willekeur gebeurt.

Eenige leeraars van de middelbare school waren middelwiel op het kerkhof geslopen, om getuigen te zijn van de groote officieele plechtigheid.

Het was half acht.

Daar verscheen de commissie special, die het bevel ging nemen over de kerkhofschending; die eenige vrienden van den tandmeester Brebart vergezelden den vertegenwoordiger der openbare macht alsmede de commissaris van politie.

Op de gedane vraag wees de grafmaker de plaats aan, waar Brebart was neergelegd.

Eenige minuten later verschenen er vier grafmakers uit Antwerpen, want men had wel gevreesd dat niemand te Turnhout de hand aan dat werk zou willen leggen.

Op eenen stootwagen brachten de vier gravers een nieuwe kist aan, en er werd met het graven begin gemaakt.

Te 8 ure was de kuil opengemaakt en begon men de kist, waarin Brebart lag, naar boven te halen; aan den voet was de kist gespleten.

Nu werd het deksel van de kist gevezen en opgelicht; doch men zag daarbinnen niemandal daan een vuilen, geheel natten lijfdoek.

Het gezicht schenn niet bijzonder aangenaam te zijn en de commissie deed onmiddellijk de kist weer toemaken en haar in de nieuwe kist sluiten.

De kist werd opgepakt en gebracht naar de plaats waar men den lesten katholieken doode begraven heeft, en waar zekere Brebart niet zou willen liggen als hij nog iets te zeggen had.

Daar was een graf gemaakt voor een begrafenis die ten negen ure moest plaats hebben.

Het is in dien kuil dat men den vrijdenker heeft neergelegd, alzoo tusschen twee katholieken wier leer en geloof hij in zijn leven zoo verachtte.

De commissie special en de vrienden van Brebart stroomden aarde op de kist — en de kuil werd gevuld. Men heeft nutteloos de katholieken gekrenkt, en de wet van praerial moedwillig verseheid.

Rondom het kerkhof in het veld stonden ongeveer 200 personen.

De menigte bleef zeer kalm; enkel werd er zoo wat gelachen toen men de kist op eene berrie van het een naar het ander graf droeg.

Het volk weet dat het tegen het geweld der bajonnetten niets kan; doch in zijn hart heeft het een diep misprijzen voor die kerkhofschending.

Kwart voor negen was alles afgelopen; de commissie special trok af en ook de menigte ging uiten.

Een politie-agent bleef op het kerkhof waken; geene de minste incidenten hebben er plaats gehad.

Waarom die agent op het kerkhof blijft is een raadsel; het publiek zal aan het graf niets doen. Misschien wil men beletten dat Brebart terug uit

zijn graf komt en naar zijn ouden kuil terug keert omdat men hem on, tegen zijne opinie in, op gewijden grond heeft begraven.

Men meldt ons dat M. Hoefnagels, burgemeester, in kassatie gaat tegen het vonnis dat hem, in zake Brebart, tot 100 fr. veroordeelt.

De Aardappel.

Wij hebben onlangs een artikel medegedeeld over den invoer van den aardappel in Frankrijk en in ons land.

Ziehier nog eenige bijzonderheden over die plant die onmisbaar in de voeding van menschen en dieren is geworden:

Onder den naam van *papas* wordt de aardappel in Peru geteld. Karel de Ecluse gaf de beschrijving uit van dit gewas en het is de eerste uitgave die er over verscheen.

De Italianen noemen den aardappel *karatouffil*, waaraan de Duitschers het woord *kartoffel* hebben gemaakt.

Men teelde vroeger veel de *aardpeer*; maar naarmate die vervangd werd door de *karatouffil*, deed de ronde vorm der knolvrucht er den naam aan geven van aardappel. De waaische naam *crompire* of *crompire* is niets anders dan grondpeer.

Eene der redenen die het meest bijdroegen om de verspreiding van den aardappel te beletten, was het geloof dat hij den laaschtisheit geven kon. Dit vooroordeel was des te moeilijker om uit te roeien daar het gedeeld en verspreid werd niet alleen door de onwetende, maar zelfs door de geleerde klas der maatschappij en de meer of min bekende personen schaamden zich den aardappel op hunne tafel te laten verschijnen. De werkers zelfs achtte den aardappel ten hoogste goed om de varkens te spijzen.

De oprichte oorsprong van den aardappel blijft omringd met geheim evenals van de meeste planten die dienen om de menschen te spijzen.

De aardappel is oorspronkelijk uit Amerika, maar de geleerde navorscher Humboldt weet juist niet te zeggen tot welke bepaalde streek hij toebehoort. Pavaon zegt hem in wilden staat gevonden te hebben in de omstreken van Lima, en Dombey heeft hem ontmoet op de heilningen der Gordheeren van Chili. Wat stellig mag gezegd worden is, dat hij sedert onheuglijke tijden geteeld wordt in Peru, en dat hij, bijna dadelijk na de ontdekking van Amerika in Spanje ingevoerd werd, door oude spaansche schrijvers werd beschreven, onder andere door Zorata en Acosta. Volgens Bantes werd de soort in Europa ingevoerd ontrant 1554, door Zorata beschreven, die te dien tijde schatmeester van Peru was, die soort komt van de provincie Guita, in Hooger Peru. Te Perudroogde men den aardappel en men verkocht dien aldus gedroogd onder den naam van *chuno*, o om er een zwaar maar goed brood van te maken. Uit Galicie kwam hij in Italië; de Spanjaarden voerden hem ook in hunne nederlandsche bezittingen in. Italië beweerde dat in 1580 een nederige monik Hieronymus Gordanus hun den aardappel van Peru bracht. Hij zoonok rechtstreeks uit Amerika in Ierland zijn ingevoerd in 1545 of 1565 door John Hawkins, die een spaansche expeditie vergezeld had op Santa Fé; deze gaf zich tevergeefs veel moeite om den aardappel in het land te verspreiden.

De admiraal Frans Drake, deze stoute zeevaarder van Devonshire, was in 1577 op zoek gegaan naar nieuwe Amerikaanse landen; men zegt dat hij den aardappel in de engelscheolonien van Amerika invoerde en uit Virginie in 1580 medebracht en in Engeland verspreide. Richard Grenville, die uit Virginie terugkeerde, was had een nieuwe hoewelkleid aardappelen in 1586 ingevoerd.

In 1623, bracht de admiraal Walter Raleigh van de kusten van Carolina, aardappelen mede die hij in zijn domein van Jung Hall, bij Cork, in Ierland deed planten ten titel van proefmating.

In 1620, de Karthuizers verplicht zijnde Engeland te verlaten, bracht een hunner, pater Robert Clarke, die hij den last der kruiddiendensmaak der dichtkunst voegde (hij dichtte in het latijn en men noemde hem den christenen Virgilius), den *potato* uit Engeland en hij gaf zich veel moeite om hem te verspreiden in zijn aangenomen land. Hij plantte er in de omstreken van Nieuwpoort. In den oorlog der bondgenoten, aten de engelsche soldaten reeds in Vlaanderen aardappelen; hun voorbeeld had bij den burger en den arme het vooroordeel vernietigd dat de aardappel eene kwaaddoende plant was, en als men de verhalen van den tijd moet gelooven, waren het de gemeenebeeren van den tijd die door honderde domme verhalen trachten om dit dwaze vooroordeel te doen blijven bestaan.

Ziedaar in korte woorden de geschiedenis van den invoer van den aardappel langs Engeland.

Op den markt van Tongeren van heden donderdag waren te koop gesteld 207 koren, 12 kalveren, 9 schapen, 222 vette varkens en 925 magere varkens.

BINNENLAND

Men schrijft uit Luik, 22 januari: De gemeenteraad van Luik heeft zich gisteren avond vereenigd, om het verslag te hooren over

den toestand der rieden, waarvan dezeu lesten tijd zoo veel gesproken werd. Wij zullen over de ze zaak niet breedvoerig uitweiden; zeggen wij enkel dat aan het licht gekomen is dat er ongehoofde misslagen gepland werden; dat de toezichters niets deden en de rieden zich in een zeer slechten toestand bevonden. Het lairijk publiek, dat de zitting bijwoonde, was zeer verwoerd over de lairijke misslagen die in de bureelen van het bestuur begaan worden en ongestraft blijven. Eene woordenwisseling heeft plaats gehad, tusschen M. Malherbe, nieuwe schepene van openbare werken, en den ouden M. Ziane.

Den 25 deenden laatsleden bemerkten rouw C. van Jehanster, kanton Spa, dat eene harer schoonste koren zieke was. Onmiddellijk deed zij den verarts roepen; doch daar de zieke onrustwakkende aandriflingen scheen te nemen en liever dan alles te verliezen, deed zij de koe dooden. Toen een verarts ter plaats kwam, deed hij het dier openlijk en bemerkte er niets verontrustend in. Hij verklaarde dat het vleesch voor het verbruik kon geleverd worden. Het vleesch werd gekocht door zekere vrouw G. die het in verschillende kleine herbergen verkocht. Veertien dagen later werd een gemesheer getroffen bij vrouw G. die aangeast was aan eene besmettelijke ziekte. Den 11 januari was zij dood. De beenhouwer G., van Poleur, lijdt aan dezelfde ziekte. De hond van vrouw C. welke de ingewanden der koe gesten had, is ook overleden.

Gelijk te Parijs gebeurt, verhooren zekere juweliërs van Brussel tegenwoordig juwelen waarmede de dames zich toonen die naar een hal gaan. Mits betaling van eene zekere som, kan elke vrouw de kostbaarste juwelen in de ooren of aan den hals dragen. Natuurlijk worden te juwelen maar verhuurd aan de personen, van wie men zeker mag zijn. De ooringen, halssieraden en armbanden, die van de eene dame tot de andere overgaan, brengen aldus aan den juweliër, die ze verhuurt, een schoon sommeken op.

Men schrijft uit Wevelgem: Woensdag laatst had er in onze kerk eene buitengewone doopplechtigheid plaats. Voor de vijfde maal was onze heer burgemeester Van Arkerke als plaatsvervangter des konigs peter van een zevenden zoon.

Er zijn weinig gemeenten waar zulke gebeurtenis zoo dikwijls in zoo korten tijd voortvalt; er zijn weinig burgemeesters die tot vijf maal toe bij die gelegentheid den koning vervangen hebben.

Eene belangrijke inbeslagneming is donderdag avond te Arlon gedaan door twee douanieren, Rond 9 12 ure volgde een wagen, die met geladen scheen te zijn, de baan van Luxemburg naar Arlon. Aan den «birol» verzochten de douanieren den voerman van stil te houden, doch deze nam ijlings de vlucht. Het paard en de wagen werden aangegslen. De inbeslagneming is belangrijk; ongeveer 500 liters alkool a 35°.

Een liefhebber van berekeningen deelt mede, dat 17000 tandmeesters in de Verenigde Staten jaarlijks een ton zuiver goud besteden aan de tanden van het Amerikaanse volk. Daardoor zal naar zijne voorspelling, in de 21st eeuw al het goud, dat thans in het land aanwezig is, begraven zijn op de kerkhoven.

In Noord Wales is het weer zoo zacht, dat de rozen, sleutelbloemen en sneeuwvlokjes bloeien.

Wel gedaan. — Een mede-dagblad van Parijs meldt dat de « talons Louis XV » geene mede meer zijn. De dames dragen geene hooge linnen meer; zij zullen voortaan linnen dragen zoals de mannen. Dat is eene goede afschaffing die zeer voordelilig zal zijn aan de gezondheid en den gang der dagen.

Eene proef van briefstijl. — Een vader schreef aan zijnen zoon die in den vreemde verkeerde, eenen brief van den volgende inhoud: « Weerde zoon! Zoo zij uw wel bevindt, dan bevinden wij ons allen wel. Hierbij ontvangt ge een ouden jas, laat daarvan voor u een nieuwe broek maken. Ook zend u nye twee moeder vijf frank wat geheel linnen mijn weten geschiedt; ik heb veel u zeer aan, dat geld zorgvuldig te besteden, anders zijt gij een ezel en ik uw trouwe vader.

Een woord van Bertus. — Men vroeg aan den componist van « la Damnation de Faust: » « — Wat moet men eerst leeren als men componist wil worden? »

« — Van alle dagen niet te eten, zegde hij. » « — Noot te vreden. » Een bedelaar liet zich bij eene heldadige dame aan en legt zijnen ongelukkig toestand bloot; eene vrouw en twee kinderen te onderhouden en geen brood om te eten, zegt hij.

De brave dame geeft hem brood, vleesch en twee flesschen wijn en doet het in een mandje.

« — Daar, zegt zij, draagt dit mede aan uwe vrouw. »

De bedelaar zegt alsdan op een smeekend toon: « — Madame geeft niets voor de commissie te doen? »

« — *I la onverslijtelijk.* — Eene dame gaat in eenen winkel en vraagt den prijs van eenen portemonnaie in krokodillevel.

« — Is hij sterk, vraagt de dame. »

« — Of hij sterk is, zegt de winkelierster, dat is niet verslijtelijk; al degenen die er eens van ge-

kocht hebben komen er ons op nieuw naar vragten.

« — Onnooig te zeggen dat madame geene van die onverslijtelijke portemonnaines kocht. »

« — *De mode.* — Eene vrouw van den buiten was naar de stad gekomen bij hare dochter, die gehuwd was en totuin had gemaakt. De moeder ging het huis rond en zag op eenen vanaap in den rijken salon een kleedingstuk liggen, dat zij haastig onder hare voorschot stak, denkende dat het daar zijne plaats niet was. Zij ging bij hare dochter en zegde: »

« — *Joufine,* uwe meis is zeer neghligent; zij had in uwe schoone voorkamer, op de rijke stoelen, een paar kousen laten liggen, die ik heb medegebracht. »

Zij haalt de kousen van onder haren voorschot, maar het waren de... handschoenen van Madam.

Inderdaad, de handschoenen zijn tegenwoordig zoo lang, dat men ze voor kousen zou nemen.

Duitschland.

Een der zonen van Hamburg, de heer Julius Ree, vroeger handelaar te Rio Janeiro, die aldaar in den handel een groot vermogen heeft verworven, is kort geleden in zijne vaderstad teruggekeerd. Na zijn overlijden zal Hamburg in het bezittreden van 5 millioenen mark, welke volgens bepalng des erffaters, gebzngd moeten worden tot het oprichten van woningen voor onbemiddelde personen en gezinnen, aan wie kosteloos verlijg aldaar zal worden verstrek, zonder dat iemand om den wille van den godsdienst van de aanspraak daarop mag worden verstoken. De algemeene regelen bij het bevezeden door vrije wonngen in acht te nemen heeft de erffater vastgesteld.

De rechtgemoete van den overledene blijft het vruchtgebruik genieten van de gansche nalatenschap, waaraan slechts legaten aan vrienden des erffaters zijn ingekerked. Na het overlijden der weduwe des heer Ree, zal de gansche schat tot het vermelde doel worden aangewend.

Te Potsdam is dezer dagen eene maatschappij tot stand gebracht, die voort doet heeft den adel die in nood verkeert, ter hulp te komen. Deze maatschappij draagt den naam van *Nobilitas* en elk harer leden betaalt een maandelijks integgeld van een mark. Dit is zeer weinig, ingezien het groot geldarme edelliden. Inderdaad, er zijn edle koorsters, gazaanstekers, baardkrabbers en baardswachters. Een mark per maand, wat kan daarmee gedaan worden?

De deutsche reiziger, dr. Sticker, die van zijne reis in Abyssinie terugkeert, na in dat land meer te hebben kunnen zien en onderzoeken dan een van zijne voorgangers, dankte vriendschappelijke verhouding tusschen koning Johan en hem, hrengt zeer belangrijke verzamelingen mede: 2000 plantent waaronder vele uit Gopn, welke nauwelijks bekend zijn, wel 700 vogelen, een groote verzameling insecten, enz.

Politiek overzicht

Frankrijk zakt almeer en meer in de verwachting; het moet maatregels om uit deze te geraken, die hem dood missen en integredelg de verwachting nog groeter maken. Zoo wil M. Goretin Ghlyho voorstellen dat in vijf jaar tijd geen buitenlander eene aanwiening kan doen in Frankrijk, en dat de aanwiening, die door een tusschengestelde persoon zou worden gedaan, door den Staatraad moet worden vernietigd.

« Meer dan dat; de aanwieners zullen de verliutens aangaan van geen werklg of leveranciers te bezigen dan... Franschen. Ziedaar voorstellen die de donkoppeln kunnen verbinden, maar de toepassing ervan kan niet anders dan ten slotte den algemeene nadele zijn. Frankrijk trekt meer en meer een chineeschen minn rondom zich, en zondet zich af van Europa.

Dulages heeft men, door het plaatsen van bakken om het smilnis in te wripen, den volderdrapstriel te Parijs te vernieuwen. Kop ingedrukt; vandaar veel misnoegen. Ondervraagd in de Kamer over dit punt, heeft het ministerie be-loofd maatregels te nemen. Zou men ministers gaan maken van de volderdrapers?

In den Senaat heeft men de verklaring opgemerkt van M. Raynal, die zegde dat de uitgaaf van het plan-Frey met de 1500 millioen niet zou te loven gaan en dat de leening, volgens M. Tirard niet zou klunnen boven de 550 millioen.

Volgens een verklaring van M. Waddington zou Frankrijk zijne wapening in China niet staken, voor dat het in bezit is van de delta der Rodeu River.

De tijdingen uit Soedan zijn niets van wat geruststeldend. Indien zij juist zijn, zou de ontruiming onder moeilijk gaan dan men dit in den beguine gedacht had. Te konstantinopel blijven de gebeurtenissen van Soedan veel onrust verwekken. Er zou spraak zijn van eene europesche tusschengkomst om de zaak te verfeften.